

Sundbyberg 2017-11-13

Dnr.nr: Ku2017/02492/MF

Mottagare:

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Vår referens

Mia Ahlgren

Remissvar förslag på grundläggande krav på tillgänglighet med anledning av beredningen av ett nytt mediestöd Ku2017/02492/MF.

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 41 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sammanfattning

Myndigheten för press radio och tv MPRTV och myndigheten för tillgängliga medier, MTM har lämnat rekommendationer till regeringen för krav på tillgänglighet inför beredningen av ett nytt mediestöd.

Funktionsrätt Sverige välkomnar förslaget från Myndigheten för press, radio och tv att tillgänglighet ska vara ett villkor för att få statligt mediestöd, samt att myndigheten får meddela föreskrifter. Vi anser att mediehusen ska producera innehåll som från början är tillgängligt för alla. Den lägsta tröskeln är att webbaserat innehåll ska följa internationella riktlinjer för tillgängligt innehåll på webben (WCAG).

Vårt [remissvar på medieutredningens](#) betänkande innehåller analys och flera förslag. MTM:s rapport synliggör de kunskapsbrister som vi tog upp. MTM bör arbeta användarcentrerat för att se till att det finns tillgängliga och användbara verktyg för medieproduktion, samt se till att innehåll fungerar i taltidningsläsare så att den som, av olika orsaker, inte kan använda dator eller smartphone kan läsa tidning.

Ett regelverk utformat i linje med Sveriges internationella åtaganden kommer att bidra till minskad ojämlikhet, samt till att kunskap, innovation och konkurrenskraft sprider sig till branschen som i sin tur kan nå fler potentiella konsumenter / användare.

Funktionsrätt till medier

Sveriges regering och riksdag har åtagit sig att ändra lagstiftning och vidta andra åtgärder för att uppfylla rättigheter genom att ratificera konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Tillgänglighet är en princip och en förutsättning för delaktighet och yttrandefrihet i samhället. Alla nya produkter och tjänster som erbjuds allmänheten ska vara universellt utformade. Universell utformning gäller fler än personer med funktionsnedsättning. Befintliga hinder i miljön ska undanröjas successivt. Standarder för tillgänglighet ska användas. Om de inte används ska det finnas sanktioner. Om en person inte har tillgång till det som erbjuds allmänheten är det diskriminering. Inga offentliga medel ska användas till att bygga hinder för tillgång. Universell utformning, borttagande av befintliga hinder och diskriminering ligger till grund för regeringens proposition för funktionshinderpolitiken. I regeringens strategi för mänskliga rättigheter framhålls även betydelsen av så kallad fördragskonform eller konventionskonform tolkning.

EU har också ratificerat konventionen och bygger ett regelverk utifrån dessa åtaganden, till exempel genom att uppdatera direktivet för audiovisuella medietjänster och genom förslaget om en så kallad tillgänglighetslag, som omfattar bland annat e-böcker.

Universell utformning omfattar alltså även till exempel personer med annat modersmål än svenska. Universell utformning omfattar flexibel användning, i det ligger att en produkt eller tjänst kan användas på olika sätt. Textning av video är till exempel inte en särlösning utan ett individuellt alternativ att ta till sig innehåll.

1 Synpunkter på förslaget ”kompletterande underlag från MPRTV”

Funktionsrätt Sverige stöder alternativ 3 med tillägget att kraven ska vara att webbaserat innehåll ska vara lägst i nivå med gällande internationella riktlinjer för tillgängligt innehåll på webb (WCAG). Vi tillstyrker att myndigheten för press, radio och tv får föreskriftsrätt som ska följa konventionen och uppdateras med övrigt regelverk. Vi anser att kompletterande krav ska tas fram tillsammans med intressenter, inklusive användarorganisationer.

2 Synpunkter på underlag från MTM

Vi avstyrker rekommendationerna i kapitel 7. Rekommendationerna är motsägelsefulla. De uppfyller inte konventionen och de bygger på felaktiga grunder.

Rapporten grundar sig på intervjuer med medieföretag. Ingen kunskap har inhämtats från användarorganisationer som i större utsträckning är involverade i standardisering och utvecklingsprojekt. Vi skulle varit tydligare i vårt tidigare remissvar att vi efterfrågar mer underlag från oberoende forskare, också för att forskningen i Sverige behöver stärkas i relation till andra europeiska länder.

Vi motsätter oss starkt bedömningarna i MTM:s rapport om att medieföretag inte skulle kunna följa de internationella riktlinjerna för innehåll på webben (WCAG) samt att WCAG i framtiden kommer "ersättas av andra standarder". Riktlinjerna har funnits sedan slutet på 1900-talet. Nu gällande version är från 2008. Hela den internationella IT-standardiseringen som rör tillgänglighet utgår från WCAG, helt enkelt för att branschen vill ha samma spelregler. Det gäller även upphandlingskrav som ska gälla all IT och förslaget till en europeisk tillgänglighetslag. WCAG utvecklas och kompletteras med kognitiv tillgänglighet. Visst finns fler standarder för till exempel syntolkning, uppläst text och textning. Vi medverkar i det arbetet inom ramen för ISO joint technical committee 1. Inom ISO tar vår representant, tillsammans med en forskare från Barcelona, fram ett standardiseringsförslag om begriplig text. Men ISO-standarderna kompletterar WCAG och skulle inte accepteras om de gick emot dessa.

Snart kommer även en europeisk standard (EN17161) för att integrera universell utformning (design för alla) i ledningssystem att bli klar. Den beskriver även metoder för att involvera användare i utveckling.

Svenska medieföretag har alla förutsättningar att följa med i utvecklingen, organisera sig, söka kompetens om WCAG i sin rekrytering. Efterfrågan på kompetens om tillgänglighet och universell utformning vid rekrytering kommer att möjliggöra att kunskapen blir obligatorisk i yrkesutbildningar. Det kan leda till mer forskning och innovation. Genom ökade krav kan svenska medieföretag höja sin kompetens, nå nya användare på fler språk och öka konkurrenskraften.

Innovationsstöd för universell utformning och tillgänglighet

I betänkandet från medieutredningen fanns förslag om innovationsstöd. Detta omfattas inte av uppdragen till MTM och MPRTV. Vi känner inte till om det utreds separat. Om det sker bör det villkoras med utgångspunkt i universell utformning. Kunskapen om universell utformning brister i underlaget från MTM. MPRTV är på rätt spår med att lyfta alternativa lösningar, men vi saknar koppling till olika språk, hörbarhet (till exempel möjligheter för användare att välja separera olika ljudobjekt i de ljudsystem som utvecklas), gränssnitt för Funktionsrätt Sverige remissvar Ku2017/02492/MF

ökad kognitiv tillgänglighet, begriplig text etc. Vi förespråkar också användning av begreppet uppläst text, istället för uppläst textremsa.

Forskning, utveckling och innovationer behöver stimuleras och leda till öppna kostnadseffektiva lösningar för producenter och användare. I MPRTV-rapporten sidan 14 nämns automattextning. Men inte kostnader som kopplas till hur de utvecklats med statliga medel jämfört med det som vi och andra bidragit till som aktiva beställare i samarbete med en kreativ och öppen leverantör¹ (småföretagare). Kunskap om kostnader, transparent utveckling, internationellt samarbete med forskare i relation till samhällsnytta saknas.

När produkter och tjänster, till exempel talsyntes, tas fram med statliga medel så bör de också kunna användas av fler. En annan produkt som skulle underlätta för att skapa tillgängligt innehåll är ett enkelt, tillgängligt och användbart publiceringsverktyg som följer standarden EPUB3. Ett verktyg där tillgänglighet inte kräver "ett tillägg" utan är standard (default). Det finns, som vi tar upp i vårt tidigare remissvar, resurser för innovation hos PTS som borde kunna användas bättre om användarorganisationer fick en mer strategisk roll i prioriteringar.

Med vänlig hälsning

Lars Ohly
Ordförande

¹ Se dokumentation från hösten 2017 <http://westreamu.se/kunder/case-automatic-live-subtitles-with-web-captioner/>